

Előfizetési ár:

Egész évre	— — — —	4 K.
Fél évre	— — —	2 K.
Negyed évre	— — —	1 K.
Egyes szám	— —	20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélzseres egységárral számíttatik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Szerkeszti:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A rétek műveléséről és gondozásáról. (Gegesi Kiss Ernő.)

Az állami alkalmazottak és a drágasági pótlék.

Beszámoló az erdőéri szakiskolai szakvizsgákról.

Gazdasági tanácsadó: Egerek és patkányok irtása. (Dr. Kukuljevič József.)

Különfélék: A nyugdíjtörvény revíziója. — Biztosítás. — A császár-zsemlye és a perez eredete. — Apróságok. — A hering. — Időjelzés.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Barátom, a huszúrfőhadnagy. (Zsoldos László.)

A rétek műveléséről és gondozásáról.

Irta: Gegesi Kiss Ernő.

Tudom, sok olyan olvasója van e lapnak, kinek javadalmazásában az «illetményföld» is szerepel. Azt is tudom, hogy az ilyen illetményföldek, főleg a hegyvidéken, nagy részben természetes kaszálók s rétekként szoktak használatni. Sajnos, azt is látnom kellett, sok hányódásom közben, hogy az ilyen illetményrétek bizony siralmasan néznek ki s a helyett, hogy a vidék kisgazdái példát vehetnének az ezeken látottakból s az igazi rétművelési munkálatokról, inkább azt kell megjegyezniök ilyen kaszálók láttán, hogy milyenek nem lenne szabad lenni egy igazi rétnek.

*

Ennek az állapotnak okát két körülményben vélem megtalálhatni. Egyik, hogy az illetményes így gondolkodik: miért fektessen be ő valami költséget és munkát illetményföldjébe s az ezen üzendő gazdaságába, mikor egy pár év múlva más állomáshelyre helyeztetvén át, befektetése kamatait úgy sem ő élvezheti ki! Másik ok, — a kinek nem köpenyge, ne vegye magára — az, hogy az illetményesek közül igen sok, talán a legtöbb, nem tudja, az ahhoz értőktől pedig álszeméremből szégyenli megkérdezni, hogy miképen is kell tulajdonképen gazdálkodnia illetményföldjén, hogy az állandó termőerőben tartassék s megadja a haszonélvezőnek azt a hasznot, a mit szakértelemmel, kellő befektetéssel és szorgalommal abból biztosan kivehetne!

Pedig az illetményföldeken való gazdálkodás, okszerűen

üzve, nemcsak közvetlenül, egyénileg, de közvetve, a közgazdaságnak is jelentékeny hasznot szolgáltatna; mert főleg a hegyvidék elmaradott s nagyon is példára szoruló kisgazdáinak az illetményes gazdasága mintegy mintagazdaságul szolgálhatna s nézetem szerint kellene is, hogy szolgáljon!

E kérdést az alábbiak szem előtt tartásával tartom megoldhatóknak:

1. Csináltasson az illető erdőbirtokos, legyen az a kincstár vagy más uradalom (előbbi megcsináltathatja a m. kir. gazdasági felügyelő, utóbbi pedig az uradalom intézője által), minden egyes alkalmazottja illetményföldjére, illetve gazdaságára egy kis üzemtervet. Kötelezze az illetményföldek haszonélvezetének különbeni elvesztése mellett az illető alkalmazottat, ez üzemterv pontos betartására.

2. Az épületeket, trágyatelepet, mint állandó befektetést létesítse a birtokos.

3. A gazdasági eszközöket s egy kisgazdasághoz szükséges gépeket szerezze be a birtokos szintén saját költségén s szedjen azok használatáért valami használati díjat az alkalmazotttól. Úgy futólagos számítás szerint mindez kikerül legfennebb 1000 K-ból; de a gépek közül a rostát, triórt, szecs-kavágót, láncboronát, daálót, répavágót használhatja a közeli községben lakó másik alkalmazott, sőt a községbeliek is (kincstári szegődött munkások, stb.). A községbeliektől csekély használati díj szedhető, mi a fenntartási költségekre, sőt a gépek árának amortizációjára is elég lesz.

4. Az üzemtervben előírt állatállomány beszerzésére, melyet szakértő eszközöljön, adjon a birtokos öt évi kamatmentes kölcsönt az alkalmazottnak s hogy az állatokat az illető, mielőtt ki nem fizette azok teljes vételárát, el ne idegeníthesse, a marhaleveleket ne adja ki, csak a mikor a teljes vételár kifizettetett. A részletek esetleg havonként is levonhatók az illető fizetéséből. Elhullás stb. elkárosodás ellen pedig legyen az alkalmazott köteles az állatokat biztosítani. A biztosítási díjak szintén a fizetéséből levonhatók. A szaporulat, haszonvétel (tej, stb.) legyen minden esetben az alkalmazotté.

5. Az első évi összes vetőmagvakat szerezze be a

birtokos s az alkalmazott azt, eltekintve a takarmány-féléktől, melyek ingyen adandók, adja vissza természetben, mely a vidéken más alkalmazottnak lenne adható s ez által a vetőmagfelfrissítés kérdése is olcsón oldatnék meg.

6. A szaktanácsokat adja meg az üzemterv készítője az illetőknek akkor, a mikor az a birtok használatába lép.

7. Az időközi tanácsokat, elégséges évenként kétszer: ősszel és tavasszal, adja meg az illetményeseknek az uradalmaknál a gazdasági intéző, a kincstárnál pedig az illetékes kerületi m. kir. gazdasági felügyelő.

Ezen alkalmakkor a község többi lakói is egy gazdasági gyűlésre lennének összehívhatók s az erdészeti alkalmazott gazdaságában elért eredmények megmagyarázása s más megbeszéléseknek ők is részeseivé válva, ezen összejövetelek a falu gazdasági fellendülésének kiinduló pontjai lehetnének.

Azt hiszem, hogy ilyen módon a birtokos részéről csekély, az alkalmazottak részéről pedig majdnem semmi áldozattal, utóbbiak nemcsak jobb módra jutnának, de sok minden egyéb mellett megoldatnék a nagyon fontos trágyakérdés is és nemcsak az illetményföldek kizsárolása és elértéktelenedése kerültenék el, de az illető vidék közgazdaságára is ez az eljárás igen jótékony hatást gyakorolhatna. Jól tudom munkálkodásom köréből, hogy a példa mennyire ragadós s mit lehet egy-két jól alkalmazott példa által még a legkonzervatívabb havasalji népnél is elérni.

No de most veszem észre, mennyire elkalandoztam tulajdonképeni tárgyamtól, a rétműveléstől. De az előbbiek írás közben kíváncsoztak a tollam alá s ha már kíváncsoztak, leírtam őket, hátha e lap útján is eljutnának javaslataim illetékes helyükre.

Nézzük csak, hogyan néznek ki azok a bizonyos hegyvidéki illetményrétek, melyek már több évtized óta, de akárhányszor emberöltők óta mint kaszálók csak használtatnak, de nem gondoztatnak is egyúttal? Hát bizony siralmas ezek képe. Jelentékeny része e területeknek bokorral benőtt, más részük vakandtúrassal, hancsokkal van borítva, s az egészet nagy részben pokróczként fedi a moharéteg. A füveget?

A mi terem is e róteken, vagy vékony s tél-túl lézengő egy-egy sovány szálfűféléből áll, vagy pedig, a mi még ennél is rosszabb, s különösen a szélnek kitett sovány helyeken gyakori, szőrfű (kecskeszakál, *Nardus stricta*)!

Az ilyen füvek értéke, még kellő időben kaszálva is, alig több a semminél s mindenesetre alatta marad a tápértéke a rozsszalmaénál is!

Mi az oka annak, hogy a rét ily siralmas állapotba jutott? A gazdátlanság s a gondozatlanság folytán a talaj termőereje elfogyott s a jóféle, tápdús, de talajigényesebb fűfélék nem találván meg a kellő életfeltételüket, a létért való küzdelemben elveszítették a csatát s helyüket elfoglalták a kevesebb igényű, de értéktelen fűfélések!

Az ilyenrétek gazdájának két feladat elé kell állania. Egyik, hogy a talajnak adja vissza trágyában, a mi tőle évtizedek alatt könnyelműen elvonatott s ez alapon tegye lehetővé az igényesebb fűféléknek életviszonyaik megtalálását s így természetes úton megjelenését, másik pedig, hogy mesterséges úton, vetés útján, létesítsen a területen teljesen új kaszálót!

*

Mielőtt a követendő eljárásokat ismertetném, szükségesnek tartom arra az esetre, ha talán olvasóim nem ismernék azt, a szőrfű ismertetését. Előre bocsájtom,

TÁRCZA.

Barátom, a huszárfőhadnagy.

(Egy nebuló naplójából.)

III. Vizsgálat előtt.

Május 17.

Mióta a terennei libák, illetőleg terennei unokanéném kisütötték Majsóczy Zbenóról, hogy gyermekkorában kukoriczát morzsolt náluk napszámában, most pedig tartalékos menyasszonya van neki Kis-Terennén, s mióta ennél fogva utilaput kötött a főhadnagy úr talpára, azóta a viszony köztem és Margit néném közt olyan, akár télen az időjárás: hideg és száraz, helyenkint csapadékkal. A csapadék természetesen a boldogtalan nőnek, mint elhagyott menyasszonynak, a szempilláján rezeg könny alakjában. Margit ugyanis azt mondja, hogy még sem hisz a terennei libák pletykájában és tisztességes embernek véli a főhadnagyot.

Tekintettel azonban az iskolaév közeledő végére, valamint az évszázó referálásokra, a melyek fenyegető felhők gyanánt tornyosulnak a IV/B. egén, elhatároz-

tam magamban, hogy fölrázom Margitot letárgiájából és tapintatosan visszavezetem az érzelmeit Gajdos algebra-tanárhoz, a kit a télen úgyszólván méltatlanul mellőzött a huszár miatt.

Az a körülmény, hogy szerelmében elvakult néném még mindig szívében őrzi Majsóczy képét, nem változtat a dolgon, mert — a mint ezt Laboda doktor úrtól, a házi orvosunktól biztos forrásból tudom — a szívnek két kamrája van s így, ha az egyik kamrát netalán elfoglalná is Majsóczy, Gajdot még mindig elhelyezhetjük a másik kamrában. Ezzel az aranyigazsággal fölvértzetten ma délután egész meztelenségében föltártam Margit előtt a helyzetet és végezetül így szóltam hozzá:

— Válassz, kedves Margit! Vagy férjhez méssz Gajdoshoz, vagy pedig szerencsétlen öcséd, vér a te véredből, megismétli a IV/B-ét. És én legyek a te hajlamaidnak az áldozata?

Margit először úgy tett, mintha szemem közé akart volna kaczagni, de aztán mindjárt dühbe gurult és oly kifejezésre ragadtatta magát, a melyet röstellek leírni. Reszket a kezemben a toll, a mint ideiktatom; ezt mondta:

hogyan ott, a hol ez a fűféleség megjelent, már semmi egyéb nem segít, mint esupán a legerőteljesebb trágyázás, állati trágyával (istállótrágya, kosarazás). Ez azonban minden további eljárás nélkül meghozza biztosan a maga dús eredményét; mert sajátságos bár, de úgy van, sokszoros tapasztalatom igazolja, hogy a bő trágyázás után teljesen kivész a szőrű, melynek létfeltétele a sovány talaj s megjelennek helyette önkényt a tápdús füvek, főleg herefélék.

A szőrű gyökere bojtos, a talajban oly gyengén áll, hogy a legelő marha lépten-nyomon tövestül kitépi. Szárai vékonyak, már lábukon rövid idő alatt megszáradnak, szürkés-zöldek, érdesek, alsó részükön szinte fehérek s legfeljebb 3 cm. magasra nőnek meg. Csupán a juh és kecske eszi meg szükségből fiatalon, egyéb állat azonban a leggyengébb táperéjű szalmát is szívesebben fogyasztja. Takarmányértéke alig több a semminél. Szórványosan csak ritka esetben, hanem mindig csak kisebb-nagyobb csoportokban fordul elő. A kasza előtt még harmatosan is lefekszik, száraz időben jóformán nem kaszálható. Életfeltétele a kellő nedvesség mellett a sovány talaj s így előfordulásának mértéke egyúttal fokmérője is a talaj kiéltségének!

*

A fenti két rétművelési, illetőleg felújítási feladat megoldásának módjait, illetve eszközeit természetesen csupán általánosságban, az alábbiakban jelölhetem meg:

1. Akár természetes úton, akár mesterséges úton akarjuk a rétet felújítani, a következőket kell megtennünk:

a) A bokrok jó töben kivágandók, sőt kiásandók. A fenyőfélék, nem sarjazván, egyszerű földszinti ki-

vágással kipszthatók, a lombfélék meg-megújuló sarjai ismételten nyári időben lekaszálandók, vagy a mi legcélszerűbb, kézzel lehasogatandók. Az áfonya kiperzselendő s gyökerei ásóval kifordítandók.

b) A vizenyős helyek lecsapolandók.

c) A vakondtúrások, hangyabolyok, hancsokok és egyéb talajegyenetlenségek lecsapolandók, széthányandók.

Ez alkalommal a kövek is összeszedendők s a szélekre mesgyének összehordandók.

d) Az egész terület ősszel kellő időben Lacke-féle láncboronával (kapható Kühne E. gépgyárában 80—85 koronáért s két ló által könnyen huzatható) hosszában és keresztben jól megfogasolandó. A fogasolás közben a borona fel-felemelgetendő s a fogak közé gyült sok moha s gaz gereblyével összegyűjtve, a tuskók gyökerein elégetendő. A hamu a réten szétszórandó.

A fogasolásra azért ajánlom a láncboronát, mert míg a merev boronák a hajlásokba bele nem hatolnak, addig a láncborona csuklós rendszerű fogazata jóformán minden kis talajmélyedésbe képes behatolni.

Ezzel a fogasolással a lazább gyökerzetű gyomfélék s moha felszaggattatván, a jóféle erősebb gyökerzetű füvek mintegy megkapáltatnak és a talaj a víz és levegő befogadására alkalmassá tétetik.

e) A d) alatti munkák minden tavasszal újból megismétlendők, különösen az elmohásodott s megtömődött talajú réteken.

2. Ha a kaszálót természetes úton óhajtjuk feljavítani, jobban mondva felrisszítani, az esetben fenti munkálatok után első teendő azt állati trágyával jól megtrágyázni. Ez többféleképen történhetik:

f) Ősszel a fogasolás után, a tél beálltaig, rakjuk meg azt bőven jól beérett istállótrágyával. A trágya a

— Pista, te, úgy látszik, nemcsak ostoba vagy, hanem valósággal szemtelen is!

— Ez a jutalom jószágomért! — gondoltam e kába beszédre s elkeseredésemben (a mit utólag szintén röstellek) feléje rugtam, még pedig oly szerencsésen, hogy ő érintetlen maradt, a virágos váza azonban fölborult és összetört. A zajra betoppant a szobába a mama s miután a váza miatt, a melyet a szűkkeblű Tivadar bácsitól kapott a születése napjára, (a mamának virágos vázát vett, de nekem csak egy koronát adott világrajövetelem emlékünnepe!), szokott módján megkorholt, Gajdosra vonatkozó terveimért viszont elégtételt szolgáltatott nekem Margittal szemben. A tényállás meghallgatása után ugyanis ezt mondotta annak a megtévedt leánynak:

— Ugyan, már miért volna szemtelenség, a mit ez a gyerek (Nb.: ő még mindig gyereknek tart, de én szemet hunyok ezért neki) mondott? Gajdos komoly ember.

Diadalittasan néztem Margitra, mialatt ő durczás arcczal odaperdült a zongorához (a mely miatt a szomszéd lakásból már két lakó kiköltözött) és kukkra ülven a csavaros széken, kétségbeesetten verni kezdte a billentyűt:

— «Jaj, beh régen volt és soká lesz
Mikor nékem ilyen babám lesz...»

Szánakozással pillantottam a beteg lélekre, s mivel éppen megérkezett a borzas házitanító, annak a társaságában visszavonultam tanulmányaim folytatására.

Este nem történt semmi; csupán az az örvendetes eset, hogy a szakácsnéknak meghalt a nénye s így a mama két napi kimenőt adva neki a temetésre, holnap este, valamint pünkösdi vasárnapján, ha szép idő lesz, a Vampeticsban vacsorázunk; mert elég strapa az ebédet megfőzni szakácsné nélkül, nemhogy még a vacsorával is bajlódjunk, kivált ilyenkor, — mondta a mama. Igen helyesen!

U. i. Magyar gyakorlat alatt véletlenül végigöntöttem tintával a Krumpholzt és beirtak az osztálykönyvbe.

Május 19., délután.

Holnap pünkösdi vasárnapja lévén, ma megengedtem magamnak azt a fényűzést, hogy nem tanulok. Mivel azonban a mama mégis behajtott a szobámba, hogy készüljek a referálásra, mert az algebrából — úgy mond — úgyis megbukom; tehát a tanulási kényszert fölhasználom arra, hogy följegyzem a délelőtt esemé-

*

szekérről nem kupaczkokba húzandó le, de azonnal szétteregtetendő. Ezután tavasszal a rét megfogasolandó s a felkerülő szalmás, kilúgozott trágya felgyűjtve szántókra még elvihető; mert ha a réten hagyatják, a kaszálást s gereblyélést teszi nehezkessé; sőt, ha a takarmány közé kerül, azt a marhák nem szívesen eszik meg.

g) Télen a hó hátán öntözhetjük a rétet fele víz, fele trágyalé, vagy vízben feloldott friss marhatrágyakeverékkel. Az öntözés legezészerűbben szekérré helyezett hordóból eszközölhető olyképen, hogy a hordó a szekér farában helyeztessék el s annak csap helyére egy öntöző rózsa, ez alá pedig szelvényben egy deszka illesztessék, mely úton a lé jól és egyenletesen ömlik ki a hordóból. A megöntözött pászta széle a havon könnyen észrevehető.

h) Ha más módunk nincs, trágyázhatunk czélszerűen juhokkal kosarazás útján, ősszel a sarjukaszálás után, vagy ha az évi termést nélkülözhetjük, egész nyáron is. A kosarak hetenkint egyszer fordítandók s fordítás után, ha a trágya megszikkadt, a kosarazott terület megfogasolandó, vagy legalább vasgereblyével megereblyélendő.

Ezen trágyázás után már a következő évben önkényt megjelennek a réten a jóféle füvek s ha azok nem a megfelelő keverékarányban jelennének meg, a hiányzókat a második tavasszal, a hosszban való fogasolás után mesterséges vetéssel lesznek pótolhatók. A magvakat a keresztboronálás alkalmával hozzuk bele a talajba.

3. A kaszálók mesterséges felújításánál végzendő teendők az alábbiak:

Az 1. a), b) és c) alatt elmondottak elvégzése után ősszel a területet — keskeny barázdákat fogva — jó

mélyen, hogy a hantok jól aláforduljanak, felszántjuk olyan ekével, mely jól fordít. Ezután télíg megtrágyazzuk, tavasszal, ha szükséges, újból felszántjuk, de most már nem oly mélyen, hogy a mag mellé ne kerüljön éretlen sivar föld. Természetes, hogy a tavaszi szántás után jönnie kell a boronálásnak. Ha a tavaszi szántás feleslegesnek látszik, a mi a rögök elmállásának s a talaj tömörségének mérvétől függ, csak nehéz boronával jól boronáljunk s vessük el az előveteményt, mely legyen kapásnövény (burgonya vagy répa). A következő ősszel újból szántunk s a rákövetkező tavasszal bevetjük a területet fél magmennyiséggel zabbal, a zab beboronálása után jönnek a fűmagvak, melyek csak tövis-boronával takarandók s azután a terület jól meghengerezendő. A zab, mikor a fejét hánnya, takarmánynak lekaszálendő s ez esetben kedvező időjárás mellett az új rét már azon évben adni fog egy jó kaszálást.

Ott, a hol a takarmánytermés még egy évig sem volt nélkülözhető, elhagytuk a kapásnövényt s már a feltörés őszére következő tavasszal vetettük el a zabvédőnövényvel a fűmagvakat s főleg a folyó, nálunk esős esztendőben az eredmény kitünő volt.

*

Ha egy jó rétet megnézünk, azt tapasztaljuk, hogy annak növényzete a magasabb növésű s nem sok levéllel bíró szálfüvekből s az ezek alatt sűrűn álló dűsnövényzetű alfüvekből, melyek leginkább herefélék, áll. Előbbiek adják a takarmánymennyiséget, utóbbiak emelik annak nemcsak tömegét, de minőségét is.

Arra kell tehát törekednünk a mesterséges vetésnél, hogy e fűfélések magjai megfelelő arányban vetessenek el!

nyeit. Mert a mi délelőtt történt, az, ha nem csal a számításom, valósággal: esemény. Úgy hiszem, sikerül visszahódítanom Gajdost. És akkor fittyet hányok a referálásnak!

Ma ugyanis szekundára feleltem az algebrából. Vagyis inkább Gajdos szekundára kérdezett, mert én ugyan nem feleltem neki semmit. A mikor leültem, gúnyosan tekintett szenvedő arcomra s így szólt:

— Hja, Dimssich, minden ember a maga sorsának a kovácsa.

A mire én, emelt fővel, körülbelül úgy, mint Kont és társai, de egyúttal kipróbált ravaszágommal is, ezt válaszoltam:

— Tanár úr, kérem, nem tanulhattam meg a lezket, mert a szakácsnének elutazott a nénje temetésére s ennek folytán mi most minden este a Vampeticsban vacsorázunk. (Igaz, hogy tegnap még otthon voltunk, de mit tudja ezt ő? — pia fraus!) Ott pedig nem tanulhatok, mert zavar, kérem, a honvédenekar.

A tanár egy pillanatig merően rám nézett; majd egyszerre meglágyultak az arcvonásai s ábrándozó tekintettel írta be noteszébe a szekundát:

— Ülj le...

Visszaereszkedtem a padba, miközben kedvem lett volna hangosan kacagni, — no, ennek ugyan beadtam a maszlagot! Ez már most alighanem arra gondol, hogy véletlenül miért ne vacsorálhatna ő is a Vampeticsban. Bár úgy volna!

Ugyanaznap, este.

A Vampeticsban vacsoráztunk. Csakugyan Gajdos-sal! Gyönyörű est volt. Nincs is valami különös kedvem a naplóírásra s tollvonás nélkül lefeküdném, mivel több ízben kocczintanom kellett a derék fiúval (értsd: Gajdos) és az itóka kissé — hogy is csak? — a fejembe szállt.

Ámde azért nem vagyok mámoros, csupán egy pöttyöt. Haha, egy — pöttyöt! Így mondta Gajdos is ma este Margitnak, valahányszor kocczintott vele:

— Nem iszik egy pöttyöt, Margitka?

És egészen belepirult ebbe a mondásba. Képzem, mennyire irigyelt engem, hogy én olyan bizalmasan érintkezem a leánnyal.

A dolog úgy történt, hogy este hét órakor négyecskén, apám, a mama, Margit meg én kimentünk a Vampeticsba. Ismétlem, fölséges idő volt, csapadék nélkül s tengernyi közönség hullámozott a vendéglő bejárata

Óvakodjunk még a különben megbízható czégektől is úgynevezett «fűmagkeverék»-et hozatni; mert a keverékből ugyan kiszemelés útján megállapíthatja a szakértő, hogy egyik vagy másik fűnek magja benne van-e, azt azonban, hogy milyen arányban van benne, nehezen!

Már pedig a fűmagvak árában lényeges különbség (0.5—5 korona kilónként) van s így a kész keverék útján könnyen ki lehetünk téve annak, hogy a drágább magvak nem levén abban benne kellő arányban, megkárosodunk!

Állapíttassuk meg a holdankénti fűmagvak mennyiségét szakértővel fajtánként (e tekintetben az állami vetőmagvizsgáló állomások díjtalanul állanak rendelkezésre) s hozassuk a magvakat külön csomagolva mindig megbízható czégtől, de attól is azon kikötéssel, hogy azok nevét a zsákokon külön jelölje meg. A könnyebb magvakat (rendszerint a szálfűvek), keverjük külön össze, vessük el, a nehezebb magvakat pedig szintén keverjük külön s vessük rá az előbbi keverékre. Mert a nagyon könnyű — polyvaszerű — és a nehéz magvakat egyenletesen össze keverni a fajsúlybeli lényeges különbség miatt nagyon nehéz s egyenletesen elvetni még nehezebb!

A fűmagvetés mindig szélesendes időben eszközendő; különben vetés közben a szél azokat csomókba hordja.

*

A már karba hozott kaszálók, miután semmi sem örökéletű, állandó gondozást igényelnek.

Ez a gyomok irtásából s az 1.. a), b), c), d) és e) alatti munkálatok szorgos ismétléséből s különösen a trágyázásból áll.

A rétet bizony legalább minden negyedik évben trá-

gyázni kell állati trágyával, a fent elmondottak szerint.

Az istállótrágyázást követő második év őszen a hosszban fogasolás után hintsünk a rétre holdanként 200 klgr. szuperfoszfátot s ha tehetjük, ne sajnáljunk ugyanekkor 100 klgr. kálisót sem. A műtrágya betakarását a keresztben fogasolással eszközölhetjük. A rákövetkező tavaszon pedig adjunk a kaszálóra holdanként 50 klgr. chilisalétromot.

Ott, a hol a viszonyok azt lehetővé teszik, nagyon szükséges a rétek öntözése, a mely, eltekintve a költségesebb zsiliprendszerőtől, a hegyvidéken a legtöbb esetben rendelkezésre álló patakok és források egyszerű földdugással felduzzasztott vizének csörgedeztetés útján a rétre való rávezetésével eszközölhető. Az öntözés ideje, főleg ha a víz nem tiszta, a kaszálás utáni időszak, mikor még a beiszapolástól nem kell tartanunk.

Az így gondozott s az esetleges kopott helyeken utánvetett kaszáló bőséges hozamával meghozza a ráfordított költség és fáradság busás jutalmát.

Lesz sok és jó, az állatokat tápláló takarmány, nagy haszon az állattartásban, sok trágya s ez után bő termés a gazdaság minden ágában.

*

Mielőtt befejezném cikkemet, még egy kis türelmet kérek az olvasótól s elmondok egyet-mást egy csapással a szénacsínálásról is.

A fűvet megtermi a föld; de a jóféle fűvekből is csak úgy lesz jó takarmány, ha a fű azzá megfelelőleg elkészítetik.

Tudnunk kell, hogy minden növény, összes táp-erejét mihelyt elvirágozott, a magjába gyűjti össze, illetőleg annak kifejlesztésére koncentrálja. A levelek a mag

körül. Épp a kerítés széles ajtajához érkeztünk, a mikor a tömegeből, mint valami lihegő hírnök, egyszerre csak előre törtet az én emberem (a tanár) és lekapván a cilinderét, nagyot köszön:

— Kezét csókolom, méltóságos asszonyom! Van szerencsém, alázatos szolgája, tanácsos úr! Csókolom a kezét, Margit nagysád!

Engem egyelőre észre sem vett. Pedig énrajtam fordult meg az egész találkozás!

Apámék és Margit meglepetten fogtak kezét a tanárral és, miután gyorsan kiderült, hogy ő is éppen a Vampetiesbe igyekszik (tudtam! — az én információ után), a mama hamiskás sanditással nézvést Margitra, fölszólitotta Gajdost, vacsorázzék velünk. A mit a nevezett, természetesen, el is fogadott, rögtön Margit oldalára szegődvén az emberáradatban. Ugyanakkor én, a ki néném jobboldalán haladtam, fájdalomosan sziszszentem föl. Margit csípte meg a karomat, mialatt villámló tekintettel mondta a foga között:

— Utálatos: ez megint a te műved!

Nem válaszoltam. Egyrészt azért, mert a szóban forgó hajadon igazat mondott, másrészt pedig, mivel szerettem volna kiugrani a bőrömből örömben, hogy

mégis meg fogom tudni Gajdostól, melyik tételből készüljek a referálásra.

Föltelepedtünk a terrasra és, a mi engem illet, nagyszerűen megvacsoráztam. Roppant jól mulattunk. Gajdos, a ki, úgylátszik, ismét fülig beleszeretett Margitba, a mint már följegyeztem, néhányszor velem is kocczintott s tíz óra után — végre! — papirszeletet tolt elém, a melyen rajta volt, hogy a II., XVII. és XXV. tételből készüljek a referálásra. Ezek a legkönnyebbek. Édes egy ember!

Tizenegyre járt az idő, a mikor apám odahívta a pohos fizetőpinczért. Ugyanekkor Gajdos, a ki egész este majd hogy föl nem falta a szemével Margitot, gyorsan az asztalhoz intette a fitos orru virágárus leányt és öt darab remek piros szegfűt nyújtott át a nénémnek:

— Virágot a virágnak! — suttogta átszellemült arczczal.

— Köszönöm, — felelte szárazon Margit, a ki egész este kiállhatatlanul viselkedett, és hanyagul az asztalterítőre tette az illatos bokkrétát. Majd megpukkadtam ennek a vétkes közönyösségnek a láttára. Vizsgálat előtt!

megjelenése után hamar kezdenek elszáradni, lehullani, a szár is hamar megfásodik s a különben jóféle fűből szalmaértékű takarmány lesz. Ez okból a szénát akkor kaszáljuk, a mikor a növények legtöbbje virágzásban van. Egyszerre csak annyit kaszáljunk, a mennyit másnap fel is gyűjthetünk, hogyha jó az esős idő, ne érje az összes szénánkat a földön.

A sarjúcsinálás idejét az őszi időjárása szabja meg, sokszor bizony az időt meg kell lopnunk — a hogyan a gazdák mondani szokták — a sarjúcsinálásra. Ne bizakodjunk el, hogy hátra van még a «vén asszonyok nyara» s lesz idő a sarjúcsinálásra, hanem siessünk a sarjút mielőbb fedél alá hozni.

Ha a sarjunk nem száradhatott ki tőlünk nem függő okból tökéletesen, rakjuk azt úgy össze, hogy egy sor árpa- vagy zabszalmára egy sor sarju jöjjön s így tovább.

Így sikerül — tapasztalás szerint — megóvni a sarjút a rothadástól s ez a keverék, a szalmát is átjárván a sarjútban levő illat, jó téli takarmányt ad.

*

Nem mulaszthatom el végül fel nem hívni az olvasó figyelmét arra, hogy a kaszálók tavaszi legeltetése, a mi pedig — főleg a hegyvidékeken — szokásos, a fűtermésre igen nagy hátránnyal jár. Tavasszal ugyanis a földben benne van még a téli csapadék nedvessége, a fű az első meleggel növesnek indul, a legelő állat azonban nemcsak a talajt tiporja össze a lábával, hanem a fűvet is lerágja tövig s mikor megindulnak a tavaszi száraz szelek s kimaradnak — a mi az utóbbi években szinte szokásos — a májusi esők, ez a megkínzott füvezet már képtelen kellő erővel újból kinőni s míg a nem legeltetett réteken a talajt már a fű ez

időig magának beárnyékolva, meg bír küzdeni a szárazsággal, addig a lerágatott, elnyomorgatott füvezet alig fog az évben termést adni.

Ősszel is, általában mindig, a mikor a talaj átázott, a legeltetést a kaszálókön a jó gazda még áldozatok árán sem engedi meg.

Az állami alkalmazottak és a drágasági pótlék.

Az általános drágaság, a mely mindenütt, de különösen nálunk már-már elviselhetetlenné teszi a megszabott fizetéssel bíró állami alkalmazottak életét, arra birta az állam csekély fizetéssel bíró alkalmazottjait, hogy helyzetük feltárása és javítása érdekében tanácskozássra gyűljenek össze.

Ez a tanácskozás október hó 22-én folyt le a budapesti törvényszék esküdtszéki termében, a mely annyira megtelt az érdekeltek sokaságával, hogy a megjelentek nagy része már csak a folyosókon, karzatokon és lépcsőkön volt kénytelen álldogálni, mert a terem a sok egybegyült befogadására szűknek bizonyult.

A kongresszuson nemcsak a tisztviselők, hanem az állami altisztek és szolgák is nagy számmal voltak képviselve.

Az elnöklő Vatter Gyula kuriai főtiszt üdvözölvén a nagygyűlés tagjait, ismertette az igazságügyi tisztviselők országos egyesületének a drágaság ügyében hozott határozatait, a melyek a nagygyűlést eredményezték s ezért kimondotta, hogy a gyűlés egyetlen tárgya: az állami alkalmazottak részére kérendő 30% drágasági pótlék kérése lesz. Ezután felolvasták a miniszterelnök

Megtörténvén a fizetség, mindnyájan fölemelkedtünk.

— A virágodat! — szólta Margitnak szemrehányólag a mama, mert a vakmerő hajadon az asztalon akarta felejtetni Gajdos bokrétáját.

— Ah, — suttogetta az algebra-tanár oly hangon, hogy én már megijedtem, hogy visszakéri tőlem a tétel-czédulát, — nem szereti a virágot, Margitka?

Néném gépiesen nyult a szegfűért. Rápillantottam s látom, hogy tekintetével végigfutva az asztallal és vacsorázó közönséggel zsufolt kerthelyiségen, a szeme egyszerre csak megakad egy ponton s az ajkába harap. Szempillantásnyi ideig mereven odanéz, mint a csuka. Aztán hirtelen a tanár felé fordul s oly nyájasan, a hogyan talán még sohasem hallottam szólni idegenhez, ezt mondta neki:

— Nyujtsa a karját, Gajdos!

És belesimpaszkodott az én algebra-tanáromba. Hozzásimult és, miközben egyre s szinte tüntetőleg szagolta a szegfűt, folytonosan, úgyszólván minden ok nélkül kaczagott, a hogyan — ők elül, apámék hátul, én meg oldalvást — egy udvari tanácsos családjához illő méltósággal keresztül vonultunk a kerten.

Szüleim meghökkenve szemlélték ezt a hirtelen változást. Gajdos, ahogyan Margit oldalán büszkén lépegetett, csaknem beleszédült a váratlan boldogságba, én pedig, a mint a kerítéstől számított hatodik sor asztal előtt elhaladtunk, megértettem mindent: a sorban a harmadik asztalnál egy óriási struccz-tollas kalap társaságában ott pezsgőzött, sötét tekintettel sunyitva felénk, Majsóczy Zbenó.

Apám és a mama, valamint Gajdos, nem néztek arrafelé, tehát nem is vettek észre semmit. Hapem az én sas-szemem mindjárt meglátta, hogy Margit most végre-valahára tetten érte a főhadnagyot és hogy ennélfogva az a struccz-tollas kalap meghozta nekem a II. számú leendő sógoromat és évvégi bizonyítványom ezt a becses záradékot:

«Átléphet az V. osztályba.»

Gajdos, a ki aranyos jókedvében volt (ilyenkor szeretnék neki felelni), hazáig kísért bennünket, aztán — a mint búcsúzáskor mondta — elment valamelyik kávéházba feketére.

Május 20.

A férfi sorsa a nő. Ma reggel (itthon az ünnepnapra való tekintetből a szobaleányon kívül még min-

és pénzügyminiszter uraknak átnyújtandó memorandumokat, a melyekből a következőket közöljük:

«A világszerte, de különösen hazánkban levő drágaság évek óta ismeretes. Az idejében abnormális nyár rossz termésviszonyai folytán a drágaság növekedése oly mérvűnek ígérkezik, a melynek nagysága valósággal rémüléssel tölt el bennünket, s mint jó családapák és jó honpolgárok, a legpokolibb kényszer alatt állván, szükségét érezzük annak, hogy a tizenkettedik órában kérés szóval forduljunk Nagyméltóságodhoz, mint a magas kormány fejéhez.

Ugyanezért a Budapesten e hó 22-én megtartott országos nagygyűlés határozatához képest azon alázatos kérelmet terjesztjük elő:

Méltóztassék a VIII—XI. fizetési osztályba sorozott tisztviselők, valamint a fizetési osztályba nem sorozott gyakornokok, továbbá a díjnokok, az altisztek, hivataloszol-gák, napidíjas szolgák, a fogházórság és a többi kisebb javadalmazású és az ingyenes szolgálatot teljesítő állami alkalmazottak részére 1911. évre visszamenőleg s ezentúl mindaddig, míg a drágaság tart, illetve míg a fizetések a mai viszonyokhoz mérten felemeltetnek, törzsfizetésük 30%-ának megfelelő összeget drágasági pótlék címén engedélyezni. Az ingyenes alkalmazásban lévők részére a díjnokok részére adandó drágasági pótlékot kérjük.

Bátrak vagyunk eme tiszteletteljes kérelmünket Nagyméltóságod által is ismert azon tényre is indokolni, hogy Ausztriában az állami alkalmazottak ellátása jobb, mint nálunk s a drágaság is meglehetősen nagy százalékkal alatta áll a nálunk dúló drágaságnak, a kormány mégis 33 millió koronát vett fel az állami alkalmazottak helyzetének javítására.»

A kérvényt — többek felszólalása után — a kon-

gresszus egyhangú lelkesedéssel elfogadta s azt másnap délben egy tíz tagú küldöttség nyújtotta át a miniszterelnök úr hivatalos távolléte miatt Lukács László pénzügyminiszter úrnak. A küldöttséget Ráth Endre országgyűlési képviselő vezette, a ki bemutatta a miniszternek a küldöttség tagjait, megjegyezte, hogy az állami alkalmazottak a legnagyobb bizalommal, türelemmel és reménységgel vannak, hogy a kormány, a mely legelső sorban van hivatva és módjában van ellenőriznie e nagy testület munkásságát, méltányolni fogja a jelenlegi szomorú helyzetet, a melyben ők családjukkal együtt vannak. Az általános drágaságnak, a melynek nyomasztó súlyát minden társadalmi osztály érzi Magyarországon, fölösleges felhívni a figyelmet, de tény az, — mon-dotta, — hogy a folyton növekvő drágasággal szemben az ő fizetésük, javadalmuk mindig a régi maradt, vagy legalább is nem haladt a növekedés a drágulás mértékével egyenlő arányban.

A memorandum átvétele után a pénzügyminiszter úr a következő választ adta a küldöttségnek:

«Tisztelt uraim! Nem új előttem az a téma, a melyet a tisztelt képviselő úr itt ékes szavakban ecsetelt. Fájdalom, évenként nem egyszer, hanem többször találkoztam már azzal a kéréssel, hogy a tisztviselők, illetőleg az állami alkalmazottak helyzetén segítsünk. Hogy ez elől a kormány nem zárkózott el, annak tanubizony-sága az, hogy már első miniszterségem idején én indítottam meg a tisztviselő fizetésrendezéseket, természetesen fizetésemeléssel kapcsolatban és megindultak ekkor az ügynevezett státuszrendezések is, a melyek természetesen szintén ebbe a kategóriába tartoznak, mert a magasabb fizetésű állások szaporításával és a kisebb fizetésű állások csökkentésével voltak megoldva. És ez

denki aludt) elmentem a kötelező misére a templomba. A padban, suttogva, ezzel fogadnak a fiúk:

— Dimssich, Dimssich, kedden elmarad az algebra-óra!

— Miért? — sugtam vissza érthető idegességgel, a II. számú sógoromról lévén szó.

Erre Pattkó, a ki éppen mellettem ült, a pad alatt ujságot tol elém:

— Olvasd! Nagyszerű kard-affér!

Izgatottan nyultam a lapért s lehajtván fejem a padra, mintha buzgó imádságba merülnék, mohón pillantottam a hirlapba. Csaknem kővé meredtem a réműlettől. Ezt olvastam:

Véres kardaffér egy kávéházban. Borzalmas vérengzést vitt véghez ma éjszaka a főváros egyik ösmert éjjeli mulatóhelyén egy duhaj huszártiszt. Majsóczy Zbenó huszárfőhadnagy a Gyöngyvirág-kávéházban ma éjszaka egy óra tájt némi szóváltás után kardjával nekiment a helyiségben békésen üldögélő Gajdos Károly főgimnáziumi tanárnak és e kiáltással:

— Rongyos civvil! — egymásután kétszer fejbe sújtotta a védtelen polgárt. A vérengző tiszt, a ki

szemmelláthatólag ittas volt, még két másik vendéget, a kik le akarták fegyverezni, megsebesített, azután, mintha semmi sem történt volna, kocsiba ült és elhajtott. A szerencsétlenül járt tanárt, a kinek sebe súlyos, de nem életveszélyes, a mentők szállították be a sebészeti klinikára.

Alig vártam, hogy vége legyen a misének s hazasiettem. Otthon már szintén olvasták a gyászos hírt és Margit, a ki a véres esetből kifolyólag most már, úgylátszik, egészen okosan gondolkodik, kisírt szemmel járt-kelt a szobában, mialatt egyre ezt hajtogatta:

— Szegény ember!... meglátogatom a mamával.

Míg a mama, igen találóan, anyósi álláspontra helyezkedvén, ezt ismételte:

— De minek is kellett neki éjjel fekete kávé?

Mire apám:

— Ugyan, édes Lenkém, elvégre nem lehet az ember fából!

A mely kijelentő mondatot jelen alkalmazásában már csak azért sem értem, mert hiszen, ha szegény Gajdosunk fából lett volna, akkor az a gaz Majsóczy (hogy' is melengethettem oly sokáig a keblemen ezt a

fokozatosan és folytonosan tartott évről-évre és tart mind a mai napig és az 1912. évi költségvetésben a különböző ily természetű kiadásokra körülbelül négy és fél millió koronányi többlet lett beállítva.

Elismerem, tisztelt uraim, hogy az oly roppant tömegekkel szemben, mint a milyent a segílyt kérő tisztviselők képeznek, az az összeg, vagy azok az összegek, a melyeket most évről-évre a költségvetésbe mint többletet ennek a bajnak az enyhítésére beállítottunk, nem képesek és nem alkalmasak arra, hogy egy csapásra megszüntessék azt a nyomoruságot, a mely a drágaság következtében tényleg létezik. De elismerendő másrésztől az is, hogy a kormány nem huny szemet ez állapottal szemben, folytonosan foglalkozik ezzel a bajjal, igyekszik a rendelkezésre álló erőkhöz képest ezen segíteni.

Hogy nem volt képes ezen eddig véglegesen és gyökeresen segíteni, az nem a kormány akaratának hiányából, hanem azokból a roppant nehézségekből származnak, a melyek az ily kérdés megoldásával kapcsolatosak. Ezzel csak azt akarom jelezni, hogy a kormány nem zárkózott és nem zárkózik el e bajok elől. Igyekezett eddig is megtenni, a mi módjában és hatalmában állott, igyekszik most is és igyekezni fog a jövőben is. Hogy vajjon lehet-e a kérdést úgy megoldani, a mint az ebben az emlékiratban van, arra természetesen e pillanatban nem nyilatkozhatom, de egyről biztosíthatom önöket, tisztelt uraim, hogy a kormány foglalkozott és foglalkozik ma is ezzel a kérdéssel és éppen most van tanulmányozás alatt egy bizonyos rendszer, hogy vajjon annak a behozatalával miképen lehetne ezeken a fölmerült bajokon segíteni.

Fájdalom, hogy mindaz, a mit eddig tettünk és azok az óriási erőfeszítések, a melyeket az állam tett és a melyek már közel százmillióra mennek mint fizetésjaví-

tás és státuszrendezéssel kapcsolatos fizetésjavítási többletek, a melyeket az állam magára vállalt az utóbbi években, minden eredmény nélkül usznak el azzal a roppant rohamosan növekvő drágasággal szemben, a mely minden téren mutatkozik. Ezt minden fix jövedelemmel bíró ember érzi a legalsótól a legfelsőig és e tekintetben nincs különbség abban, hogy vajjon a kisebbek érzik-e jobban, vagy a nagyobbak, mert hiszen a különböző igények a különböző fokozatokhoz alkalmazkodnak és a drágaság s annak nyomasztó hatása ép úgy érezhető a magasabb körökben, mint az alsóbbakban. Én elismerem tehát, hogy segíteni kell ezen és ha az egészen nem tudunk egyszerre segíteni, akkor e segítséget tényleg az alsóbbaknál kell megkezdeni. Én e tekintetben is egyetértek azzal, a mit itt hallottam.

Ezekre annyit mondhatok és kérem, közöljék ezt szívesen társaikkal, hogy a kormány teljes mértékben átérzi azt a nehézséget, a melyben önök vannak, látja, hogy ezen a dolgon segíteni kell, foglalkozik is a segítség módjaival és én azt hiszem, hogy nemsokára abban a helyzetben leszek, hogy egy pozitív javaslattal léphetek a törvényhozás elé, a mely, a mennyire csak lehetséges, ezeknek a bajoknak a szanálását fogja maga után vonni. Ez az, a mit mondani akartam és egyszerűsmind nagyon köszönöm önöknek, hogy teljesen loyális, nyugodt és higgadt eszközöknek és módoknak igénybevételével igyekeznek céljukat elérni és biztosítom önöket, hogy ez a legbiztosabb út és mód arra, hogy egymást megértsük és segítsünk egymás dolgán.»

A küldöttség éljenzéssel fogadta a miniszter úr megnyugtató válaszát. Hogy mily hatással voltak e szavak a küldöttségre, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy ennek hatása alatt elállottak attól, hogy másnap a miniszterelnök úr előtt is tisztelegjenek.

A küldöttség tagjai ezután még egyes képviselők

viperát?) valósággal aprófává hasogatta volna. Ez csak nem kívánatos? Juj, Istenem, hogy' mászom át így is az algebrából, ha nem gyógyul föl idejekorán? Helyettest kapunk és az, nem ösmervén Margitot (pedig, hittemre, oly szép e nő!), menthetetlenül megbuktat; akkor pedig jövőre beadnak az ipariskolába, és azt én nem élem túl.

Május 21.

Nyeregben vagyok. Édesapám, a mama és Margit ma délután meglátogatta Gajdosunkat a klinikán. Az ujság füllentett, mert sógoromnak (most már komolyan az!) csak egy seb van a tarkóján, a másik lapos vágás volt. A seb nem veszedelmes és Karcsi még a referálás előtt kijön a kórházból s megkezdi az előadásait. A mi rám nézve azért különösen értékes, mert az élelmes fickó (tudniillik Gajdos) ott mindjárt melegében a kórágyon megkérte Margit kezét. A mama előadása szerint ugyanis ezt mondta igen szellemesen:

— Ezt a sebet (a bekötött fejére mutatott) csak (s itt megfogta Margitnak a kezét) ez a kis kacsó gyógyítja meg.

A mire itthon a mama elmésen ezt mondta Margitnak:

— Gajdosnak te miattad kötötték be a fejét, most tehát visszaadja a kölcsönt, lányom, és ő köti be a te fejedet.

Margit bánatosan könyökölt a plüs asztalterítőre:

— Igazatok van, mama, — felelt fátyolozottan — ő is szenvedett értem, hát én is...

Ennél a szónál megcsuklott a hangja, mintha sírni akart volna. Mindnyájan megbotránkozva néztünk a leányra, a ki menyasszony léteire sírni készül és én már energikusan rája akartam támadni, hogy:

— Így beszélsz te a vizsgálat előtt! — minderre azonban szerencsére nem volt szükség. Margit ugyanis, a kitünő testvér és minta-menyasszony, most hirtelen fölállt és egész testében kiegyenesedve, szikrázó szemmel, daczosan fejezte be a mondatot:

— ... megmutatom, hogy a felesége leszek!

Boldogan ugrottam a nyakába. Igaz, hogy indultosan lökött el magától, de az nem baj: nyeregben vagyok.

Zsoldos László.

támogatását kérték ki, a kik ezt a legnagyobb készséggel és jóakarattal meg is ígérték.

Miután az osztrák kormány az ottani állami alkalmazottak anyagi helyzetének javítására 33 millió koronát vett fel az 1912. évi állami költségvetésbe, hiszszük, hogy a magyar kormány is rövidesen fog rólunk gondoskodni, mert hiszen a mi helyzetünk semmivel se rózsásabb, mint osztrák szomszédainké.

Beszámoló az erdőőri szakiskolai szakvizsgákról.

I. Görgényszentimre.

A folyó évi erdőőri szakvizsgák a m. kir. földművelésügyi miniszter úrnak folyó évi 38,555. illetve 39,235. számú intézkedései alapján a görgényszentimrei m. kir. erdőőri szakiskolánál július hó 3—9-én tartattak meg. A vizsgáló bizottság elnöke Gyöngyössy Béla m. kir. főerdőtanácsos, tagjai pedig Szakmáry Ferenc erdőőri szakiskolai igazgató és Pausinger Károly m. kir. főerdőmérnök voltak.

A vizsgára az erdőőri szakiskolának II. évfolyamát végzett 25 tanulója nyert engedélyt, a kik közül a vizsgán kitűnően alkalmasnak találtatott 4 (16%), jól 11 (44%) és kielégítően 10 (40%) tanuló.

A szóbeli vizsgát megelőzőleg a tanulók a következő három írásbeli kérdést oldották meg:

1. kérdés.

Az erdei vasút mentén létesített egyik rakodóra többféle lúczépületfa van felhalmozva, melynek fatömege számba veendő és megállapítandó egyszersmind az is, vajjon a kérdéses fakészlet a rendes forgalmú vasútállomására hány erdei vonattal lesz szállítható?

A faválasztékokat tutajszálfák, rönkök és faragott gerendák képezik.

A tutajszálfák három máglyába vannak rakva; még pedig az egyikben, a melybe a 20 m. hosszúságúak vannak felrakva, 138 drb van és ezek felének 38 cm. és felének 40 cm. a középmérete;

a másik rakásban 184 drb van; hosszúságuk 18 m., középvastagságuk valamennyinek 34 cm.;

a harmadikban 220 drb 16 méteres, fele részben 32 és fele részben 30 cm. átmérővel.

A rönkök egy máglyába vannak rakva; alul a 6 méteresek, ezekre a 4 méteresek.

A felső átmérők a következőképen vétettek fel:

I. a 6 métereseké: 38 drb 44 cm.

53 " 42 "

26 " 40 "

33 " 38 "

összesen: 150 drb.

II. a 4 métereseké: 27 drb 32 cm.

86 " 30 "

63 " 28 "

74 " 26 "

összesen: 250 drb.

Egy további helyen faragott épületfák vannak készletezve és a következő méretekkel kitéblázva:

100 drb	200 drb	150 drb	450 drb
7	6	6	6
16—14	12—10	10—10	10—8

A némileg már kiszáradt lúczfenyőfaanyag köbméterének súlya 530 kgr.

Az erdei vasút egy vonatjára 6 tonna raksúlyú 15 drb kocsit számítandó.

2. kérdés.

Leirandók mindazok a tavaszi erdőművelési munkálatok, a melyek meredek lejtőjű, vízmosásokkal megszagattott, elkopárosodott délifekvésű hegyoldalon az erdősítés céljából végzendők. Felsorolandók a fanemek, melyek csemetéi az erdősítési munkákhoz használhatók és megjelölendők az alkalmazható ültetési módok.

A talaj márgás agyag-pala. Átlagos tengerszin feletti magassága 400 méter. Éghajlata mérsékelt meleg.

3. kérdés.

Melyek az erdőtörvény ama rendelkezései, a melyek az erdőőr kötelességeit és jogait megszabják; és melyek azok a vadászati törvényben?

II. Királyhalma.

A királyhalmi m. kir. erdőőri szakiskolánál az erdőőri szakvizsgák július hó 3—5-én tartattak meg.

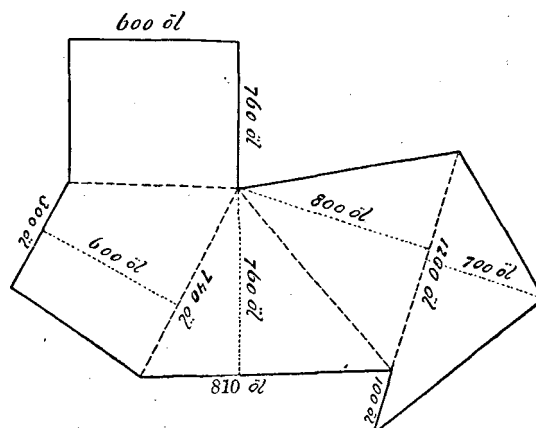
A vizsgáló bizottság elnöke Kiss Ferenc m. kir. főerdőtanácsos, tagjai pedig Teodorovits Ferenc erdőőri szakiskolai igazgató és Kallivoda Andor m. kir. erdőtanácsos voltak.

A szakvizsgára a végzett 9 tanuló közül 8 jelentkezett és nyert engedélyt, kik közül 2 (25%) kitűnően, 3 (37.5%) jól, 3 (37.5%) pedig kielégítően alkalmasnak találtatott.

Az írásbeli vizsgán a következő három kérdés megoldása kivántatott:

1. kérdés.

Kiszámítandó egy oly vágás faválasztékainak mennyisége, melynek alakja és méretei a következők:

e vágás holdankinti fatömege 320 m³, 28% a műfa, 26% a szerszámfa, 25% a hasábfa, 17% a dorongfa, a többi galyfa.

2. kérdés.

Mennyi csemete kell 108·65 kat. hold beerdősítésére, ha a csemetét 1·5 m. csemete és ugyanennyi sortávolság mellett kell ültetnünk és ha a csemeték 70%-a jegenyefenyő és 30%-a lúczfenyő?

3. kérdés.

Leirandó az akácza.

III. Liptóújvár.

A lipotújvári m. kir. erdőőri szakiskolában a július hó 3—8-ig megtartott erdőőri szakvizsgára 17 erdőőri tanuló jelentkezett, kik közül 3 (17·6%) kitűnően, 8 (47%) jól és 6 (35·4%) kielégítően alkalmas osztályzatot nyert.

A szakvizsgáló bizottság elnöke Jausz Sándor kir. erdőfelügyelő, a vizsgáló biztosok pedig Benkő Rezső m. kir. főerdőtanácsos szakiskolai igazgató és Kelle Artur m. kir. segéderdőmérnök voltak.

A szóbeli vizsgákat megelőzőleg a következő három írásbeli kérdés volt megoldandó:

1. kérdés.

Beerdősítendő ferdény alakú terület, hármashalóba, 1·6 méter csemete távolság mellett, mely területnek párhuzamos oldalai közül a hosszabbik 86·2 méter, a rövidebbik 64·4 méter hosszú, a ferdény magassága pedig 48 méter. Mennyibe fog kerülni a terület beerdősítése saját nevelésű 3 éves lúczfenyő csemetékkel, középszerű viszonyok mellett? Az egyezer csemete kiültetésére szükséges napszámok mennyiségét és a napszámok bérét a vizsgatevő szerzett tapasztalatai alapján állapítsa meg.

2. kérdés.

Mennyibe fog kerülni oly álló bogsa szénítése, a melynek összerakása után alapterületének kerülete 25 méter, magassága 2·5 méter s ha az abból nyert szén 48%-ot kitesz s a szénégetők hektoliterenként 30 fillér bért kaphak?

3. kérdés.

Miként kell eljárni az erdőörnek az erdőkárosítókkal szemben az erdei károk megakadályozása céljából, tettenérés esetén, ismeretlen és ellenszegülő kihágókkal szemben; továbbá mikor van megengedve a kihágó letartóztatása?

Mi a teendője az erdőörnek tettenért vagy üldözött fatolvaj által elrejtett erdei termékek felkutatása körül s az alkalommal milyen legyen a megjelenése, magatartása s ebbeli ténykedésének bevégzése után miről gondoskodjék?

IV. Vadászerdő.

A vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskolánál az erdőőri szakvizsgálatok július hó 3—8-ig tartattak meg. A vizsgáló-bizottság elnökül Dömötör Tihamér kir. erdőfelügyelő, vizsgáló-biztosokul: Török Sándor m. kir. erdőtanácsos, szakiskolai igazgató, és Balázs Sándor vagyonszerzési erdőigazgató, pótbiztosként pedig Il-

lés Vidor m. kir. főerdőmérnök, szakiskolai tanár nevezetett ki.

A szakvizsga letételére összesen 19 egyén jelentkezett.

A vizsgajelöltek az alább felsorolt írásbeli kérdéseket kapták fel:

1. kérdés.

Egy téglány alakú csemetekert, melynek hosszúsága 90 öl, szélessége pedig 60 öl, bevetendő akácmmaggal. Ha a csemetekert összes területéből 600 □-öl utakra és ösvényekre esik, kérdés, hogy a csemetetermelésre maradó területnek 50 cm.-es sortávolsággal történő bevetéséhez hány kgr. akácmmag kell, ha a közeli évek egyikében egy 2 kat. holdas csemetekerti területnek a bevetéséhez 40 cm. sortávolság mellett 180 kgr. akácmmag szükségeltetett?

2. kérdés.

Mit értünk tisztító és mit gyérítő (áterdőlési) vágás alatt?

Mi ezen vágásoknak célja és haszna?

Mire kell figyelnünk a tisztító és gyérítő vágás fogantatásánál és mi a teendője az erdőörnek az áterdőlési vágás keresztül vezetésénél?

3. kérdés.

Az erdőtörvény értelmében mely birtokosok kötelesek erdejüket gazdasági terv szerint kezelni?

Leirandó továbbá, hogy mit foglal magában röviden a rendszeres gazdasági terv?

Az írásbeli vizsgának július hó 3-án történt befejezésével július hó 4-én kezdetét vette a szóbeli vizsgálat.

A szakvizsgát mind a 19 tanuló kiállotta, a kik közül: 4 (21%) kitűnően, 11 (58%) jól, 4 (21%) pedig kielégítően alkalmasnak találtattott.

*

Végeredményében tehát a múlt tanévben végzett 70 erdőőri szakiskolai növendék közül az erdőőri szakiskolai szakvizsgára 69 tanuló jelentkezett és nyert a vizsga letételére engedélyt, a kik az erdőőri szakvizsgát valamennyien letették, még pedig 13 (18·8%) kitűnő, 33 (47·9%) jó, 23 (33·3%) pedig kielégítő eredményvel.

Ez a mindenesetre fényes és örvendetes siker nemcsak a növendékek szorgalmára, hanem a tanári testületnek lelkiismeretes ügybuzgóságára is vall.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Egerek és patkányok irtása. Hogy az egerek és patkányok elszaporodása gazdaságilag mit jelent, azt felesleges részleteznem, mert azt mindenki, a kinek csak egy kis parányi gazdasága is van, jól tudja. De legjobban tudják azt e lap tisztelt olvasói, a kiknek e kedves állatok tömeges fellépte már elég kellemetlen órát szer-

zett, mert hiszen a patkányok és az egerek rendszerint a szabadból húzódnak a házak tájékára, különösen őszszel, mikor az esős idők beállnak, mert az esőt ezek az állatok nem igen bírják ki, de meg őszszel már a mezőkön sem találnak elég eleséget és így a pajták, szérüs-kertek, istállók közelébe húzódnak, a hol egy-egy el-ejtett magot, hulladékot mindig találnak.

Feltalálva létük fenntartásához szükséges feltételeket, hatalmasan elszaporodnak a mi boszuságunkra és a hová bevették magukat, onnan szaporaságuk folytán vajmi ritkán pusztíthatók ki.

Irtásuknak egyik legnagyobb akadályja az, hogy csak méreggel pusztíthatók, a mi viszont veszélyt jelent a többi háziállatra. Veszélyes a méreggel való pusztítás még azért is, mert oly állatok juthatnak a mérleghez, a melyeket éppen nem akarnánk megtizedelni; de hát-ránya az is, hogy az ilyen mérgek (Arsen, Strychnin stb.) csak orvosi vényre szolgáltathatók ki.

Hogy az egér- és patkányirtás milyen nehéz, arról leginkább a mult évi tapasztalatok beszélhetnének. Tudok uradalmat, a mely az egér irtására 4000 koronát költött és mégsem tudta kiirtani, úgy hogy az idei őszre is sok maradt belőle s így megint kilátásunk van rá, hogy ebből a jóból kijut megint bőven.

Újabban ismét egy hatásos szer van forgalomban «Mortillor» néven, a mi szakvélemények szerint a gyakorlatban igen beválk.

Összetételét nem ismerem, de azt tudom, hogy ható-ságilag jóváhagyott szer, sárgás, úgy néz ki, mintha darasterczet látna az ember maga előtt. A szer mérgező hatású és azért mindenesetre óvatosan kell vele bánni, azonban kellő elővigyázat mellett ártalmatlanul és félelem nélkül alkalmazható bárhol.

A szert ott, a hol veszély nélkül használható, vagyis a hová más háziállat nem férközhetik, sem ember véletle-nül nem kaphatja eledelébe, pl. pinczében, padláson, ott a szerből elszórtan több helyütt cserépedényekbe elhelye-zünk egy keveset, azt leöntjük vagy tejjel, vagy zsírral, vagy liszttel és úgy helyezzük el, hogy minden nap másfélével leöntött adagot tegyünk ugyanarra a helyre. A leöntés tejjel, zsírral családok gyanánt szolgál.

Ha az egerek vagy patkányok a szerből esznek, rosszullét fogja el őket, odujukba húzódnak és elpusztul-nak. A szer olyan hatással van rájuk, hogy élvezete után nem mennek a szabadba, hanem rejtekhelyekbe húzódnak és ott pusztulnak el. Ez nagy előny, mert így a mér-gezett patkányok, egerek nem igen kerülnek a szabadba.

Ha a mérget istállóban, ólban vagy olyan helyen akarjuk elhelyezni, a hol egyéb állatok is hozzá jut-hatnának, úgy egy tányérra teszszük az elkészített szert és azt egy ládával borítjuk le, rést hagyva azonban az egérnek vagy patkánynak, hogy azon bemehessen.

A hol ez sem lehetséges, ott a szert közvetlen az egerek vagy patkányok lyukába helyezzük el.

Mindenesetre megérdemli a szer a vele való kísér-letezést annál is inkább, mert rendkívül sokan már nagy sikerrel alkalmazták és a gyáros a szerért szavatossá-got vállal.

Ha e lap olvasói kísérletet tennének, hivatkozzanak «Az Erdő» című lapra, mert tudtommal egyébként csak állatorvosi rendelésre szolgáltattatik ki.

A szer megrendelhető L. Sülle T. szab. Mortillor-gyárosnál Temesvárott. Ára: egy tégely 6 K, két tégely 10 K, öt tégelyen felül való rendelésnél 4 K.

Dr. Kukuljevič József.

Különfélék.

A nyugdíjtörvény revíziója. Az állami tisztviselők országos egyesületének legutóbbi, október hó 10-én tar-tott igazgató-választmányi ülésén, az egyesület társ-elnöke: Benedek Sándor közigazgatási bíró, azt az örvendetés kijelentést tette — és erre a kijelentésre illetékes helyről kapott felhatalmazást — hogy az új nyugdíjtörvény tervezete teljesen elkészült és az erre vonatkozó törvényjavaslatot a kormány még a folyó évben, még pedig legkésőbb december hó folyamán fogja a képviselőháznak bemutatni. Hogy ez a törvény-javaslat még ebben az évben letárgyalható lesz-e vagy sem? az a politikai viszonyoktól fog ugyan függni, de már magában véve az a tény, hogy a törvényjavaslat elkészült, megnyugtató lehet mindannyiunkra nézve.

Még nem volt ugyan alkalmunk az új nyugdíjtör-vény-tervezetbe betekintést nyerni, de nem kételkedünk abban, hogy az erdészeti altisztekre nézve eddig — nyugdíjazásuk tekintetében — fennállott mostoha ren-delkezések az új nyugdíjtervezetből el fognak tűnni.

Biztosítás. Németh József hg. Esterházy badaacsony-tomaji uradalmi erdőre az Országos Gazdasági Munkás-és Cselédségélypénztár rendes tagjainak IV. csoportjá-ban háromszoros tagsággal segélyre biztosított.

A császárszemlye és a perez eredete. A krónika mondja, hogy 1487. év keresztjáró hetében az osztrák császár egyik kisebb városkában tartózkodván, nagy uzsonnát adott a városka gyermekei részére. Erre az alkalomra több mint 1000 zsemlyét süttetett, a melyek mindegyikére ráragasztották a császár arczképét. Innen vette azután a császárszemlye a nevét. A pékeknek ter-mészetesen nagyon tetszett az eszme s mivel a császár arczképével ellátott zsemlyék nagyon kapósak voltak, a zsemlyéket továbbra is így készítették. A császár arc-kepe azonban igen gyakran levált a zsemlyéről, úgy hogy azt később teljesen el is hagyták. A perezet régebbi időben olyan gyermeknek szokták volt jutalmul adni, a ki az imádságát hibátlanul el tudta mondani. Ezért azt annak idejében imádságos süteménynek (la-tinul: precinuncia) nevezték s a latin nevéből keletkezett azután a perez (németül: Bretzel) elnevezés. Eleintén állítólag csak adventtől husvétig sütötték s akkor bőjti pereznek hívták.

Apróságok. A tenger eddig ismert legnagyobb mély-sege 8130 méter. Ez azonban még nem éri el a leg-

nagyobb hegy magasságát, mert az Evereszt-hegy 9167 méter magas. — Az angol bibliában 3.566,480 betű, 773,746 szó, 31,173 vers és 118 fejezet van. Az *és* szó 46,277-szer, az *Úr* szó 1855-ször fordul elő. — Stokholmban (Svédország) a leghosszabb nap 18:30 óráig, a legrövidebb 5:54 óráig tart. Panamában a leghosszabb és legrövidebb nap között csak 1:02 óra a különbség. — A japán császárnak van egy albuma, melyben mindazoknak a japán tiszteknek arcképe benne van, kik elestek a japán-orosz háborúban. — Irországbán egy esztendőben átlag 208 napon át esik. — Az Egyesült-Államokban a postabélyegekre szánt papírt Mechanic Fallson (Maine-államban) készítik. Egy ív papírból 361 bélyeget készítenek. — Franciaországban 10 év alatt 200,000-rel fogyott a nőcselések száma. — A panamai köztársaságnak 14.546,000 k. hold területe van. Ebből csak 53,000 k. hold földterület van művelés alatt. — Az Egyesült-Államokban és gyarmataiban 21 millió katolikus lakik. — Európában 22,000 ujság jelenik meg. — Az angol nők átlag öt centiméterrel magasabbak az amerikai nőknél. — Európában a lakosság minden évben 4:1 százalékkal szaporodik. — Papírt írásra 1216-ban használtak először. A legrégebb levelet Raymond, Narbonne hercege írta III. Henrik királynak. — München minden felnőtt lakosa átlag 545 liter sört fogyaszt el évenként. — A londoni Angol Banknak 1000 alkalmazottja van. Az alkalmazottak évi fizetése 6.250,000 korona. A bank nyugdíjában 875,000 koronát fizet ki évente.

A hering. A heringről legelőször egy, Krisztus születése utáni 700-ik évből származó angol krónika tesz említést, a miből az következik, hogy az angolok foglalkoztak legelőször heringhalászattal. Később azután halászni kezdték a Keleti-tenger partján lakó többi népek is. A Hanzavárosok gyors felvirágoztatása körül az állam heringhalászainak is nagy érdemük volt. Legújabbban a heringhalászattal szintén csak a Keleti-tenger parti lakói foglalkoznak és pedig Anglia, Németország és Hollandia lakói. Érdekes a hering készítése módja. Az angol halászok például elevenen hordják a partra a heringet és csak ott ölik meg, hogy azután konzerválják. A német halászok ezzel szemben még a tengeren megölik és már ott besózzák.

Időjelzés. A «Meteor» f. évi november hóra a következő időjelzést teszi közzé:

November havának változási napjai 6—7—8—9—10—13—16—18—20—22—23—24—29-re esnek, melyek igen sűrűn következvén egymásra, november hónapban már nagyon változóvá teszik az időjárást. November eleje, különösen 7—10-ike körül, hideg jellegűnek ígérkezik széllel és csapadékkal, majd enyhébb befolyások lépnek fel; 16—18-ika körül újra viharos, esetleg hideg jelleggel, míg a hó vége szárazabb és derűsebb időt ígér.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti állásztí létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter úr Holló Sándor m. kir. erdőőrt a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéből, Beznitza Márton m. kir. erdőőrt pedig a gödöllői m. kir. erdőhivatal kerületéből kölcsönösen áthelyezte s egyúttal Beznitza Mártont szolgálattételre a vezetése alatt álló miniszterium erdészeti segédhivatalához rendelte be.

*

A besztercebányai m. kir. erdőigazgatóság főnöke Polonyi Antal m. kir. főerdőőrt, Bevelaqua Nándor m. kir. főerdőőrt és Haluska János m. kir. főerdőőrt állandó nyugalomba helyezte; továbbá: Gerlei Ferencz főerdőőrt Mihálytelekről a dobrócsi erdőgondnokság krupkai II. sz. védkerületébe, Kohutik József főerdőőrt Bullórol a jeczenyei erdőgondnokságba központi szolgálatra, Longauer Gyula erdőőrt Havasaljáról a benesházai erdőgondnokság hasonló nevű, Bacusan Mihály erdőőrt Hédelről a garamszentadrási erdőgondnokság hasonló nevű, Nemesok János erdőőrt Karámról a mihálytelki erdőgondnokság banyárszkai, Szuchár József erdőőrt Háromvizről a karámi erdőgondnokság karámi I. sz., Steller József erdőőrt Szikláról a kisgarami erdőgondnokság kővizi II. sz., Gasparik Gábor erdőőrt Zólyomjánosiból a luczatói erdőgondnokság hédeli, Jablonka Géza erdőőrt a cserpataki II. és III. számú védkerületeiből az I. sz. védkerületbe, Pittner György erdőőrt Kővizről a rezsőparti erdőgondnokság faraktárőri teendőinek ellátásához, Polonyi István erdőlegényt Kisgaramról a cserpataki II. és III. sz., Kalyszki Gusztáv erdőlegényt Alsószabadiról a kisgarami erdőgondnokság kővizi I. sz., Kolpaszky Ignác erdőlegényt Óhegyről a bulló-palánkai védkerületbe, Szikora Sándor erdőlegényt Krupkáról a karámi erdőgondnokság faraktárőri állomására, Spissák Lajos erdőlegényt Mihálytelekről a garampéteri erdőgondnokság irodai szolgálathoz, Grandtner István segéderdőőrt a sziklai erdőgondnokság faraktárőri állomására, Garzsik Artur erdőlegényt pedig a feketegaramvölgyi erdei iparvasut kisgarami üzemvezetőségétől a benesházai erdőgondnokság havasaljai védkerületébe helyezte át.

*

Gróf Károlyi László úr füzér-radványi erdészetéhez Kollár Jánost pagony-erdészsze nevezte ki.

*

A lugosi m. kir. erdőigazgatóság főnöke Varga Károly főerdőőrt Oppovára, Píszter Károly erdőőrt Temesszigetre, Popovits László főerdőőrt a padurányi erdőgondnoksághoz Facsádra, Pataky Alfréd főerdőőrt Lugosra a számvevőséghez, Dragomir Pompejus erdőőrt a facsádi erdőgondnoksághoz irodai szolgálatra, Farkeszkú Vincze erdőőrt Poverzsinára, Várady István erdőőrt Lunkányra, Toma György erdőőrt Tápiára, Kárnászky Lajos főerdőőrt Marzsinára, Janó József főerdőőrt

őrt Gavosdiára a faraktárhoz, Szirbu Aurél erdőőrt Sándoregyházára, Stempák Ferencz főerdőőrt a temesvári kinestári faraktárhoz, Séner Ambrus erdőőrt pedig Agára helyezte át.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

K. F. 1. Kropacsek-fegyvert bármely fegyverkereskedésben kaphat. Blum Sándor hadfelszerelő üzlete Budapest (IV., Váci-utca 9. szám.) darabját 27 koronáért hirdeti; hozzá való szurony 1 korona, szij 2 korona. Legjobb, ha több fegyverkereskedő cégtől kér erre nézve ajánlatot. **2.** Az «Erdészeti Zsebnaptár»-t mint lapunk előfizetője 2 kor. kedvezményes áron szerezheti meg az «Országos Erdészeti Egyesület»-nél, Budapest (V., Alkotmány-utca 6. szám); bérmentes szállításra 45 fillér küldendő.

S. J. Előfizetése a beküldött 2 koronával 1912. évi június hó végéig rendezve van.

H. J. 1. Hirdetését díjmentesen közöljük. **2.** A cím-szalag kiigazítása iránt intézkedtünk. **3.** A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

F. M. A fegyelmi vizsgálatnál követendő eljárás és a fegyelmi ítélet következményei nem olyan egyszerű dolog, hogy azokról ebben a rovatban részletes felvilágosítást adhatnánk. Alkalmilag bővebben fogunk ezzel a közérdekű ügygel foglalkozni.

J. J. Előfizetése 1912. évi márczius végével jár le.

L. F. Olyan céget, a mely szarvasagancsok és dáravadlapátok adás-vételével hivatásszerűen foglalkoznék, nem tudunk, de állat-preparátorok szoktak ilyeneket eladni. Forduljon Rosonowszky Frigyes udvari preparátorhoz, Budapest (II., Alvinczi-út 9. szám), ha nála nem volna, úgy ő meg fogja tudni mondani, hogy hol lehet kapni.

E. I. 1. Gyümölcsfajtványoknak kedvezményes áron való engedélyezéséért forduljon felettes hivatala útján a m. kir. földmívelésügyi miniszter úrhoz; valószínű, hogy így féláron — esetleg ingyen — megkapja az ojtványokat. **2.** Belga óriás nyulat Altmayer Ferencznél, (Temesvár, Kossuth-tér 1 szám) kaphat. Az árát nem tudjuk s közelebbi céget nem ismerünk.

F. J. A csertölg *fáját* — levél és kéreg híján — a kocsánostól egyszerű és megbízható módon vasklorid oldat segítségével különböztethetjük meg.

Pár csepp 5%-os vaskloridot (a mit minden droguistánál vagy gyógyszerésznél szerezhetünk) teszünk a kérdéses fadarabnak legczélszerűbben a bütüjére. A csernél a folt helyén gyenge, kékeszürke színezés lép fel, a kocsános tölgynél ellenben sötét-fekete. Legélelnebben mutatja a színeződést a friss fa, de régi darabon is elég tisztán kivehető, ha friss vágáslapot készítettünk a régi felület lefaragásával vagy lefürészelésével.

Nagyon régi, már korhadó fánál csak mikroszkópiai vizsgálat adhat biztos eredményt.

K. J. Hirdetését kétszer ingyen közöljük. Mind a három koronát a lap előfizetésére számoltuk el.

P. J. Bizonyítvány-másolatokkal felszerelt ajánlatát küldje el lapunk kiadóhivatalához, (Budapest, V., Alkotmány-utca 6 szám), az majd továbbítani fogja az ajánlatát. A levélborítékra írja rá «Erdőőrajánlat».

T. J. 1. A hiányzó lapok megküldése iránt intézkedtünk. **2.** Az Országos Magyar Vadászati Véd-Egyletbe bárki beiratkozhatik; tagsági díj évi 6 K. A «Vadász Lap» előfizetési ára egész évre 12 kor., az Országos Magyar Vadászati Véd-Egylet tagjai részére pedig évi 8 kor.

K. J. A cím-szalag kiigazítása iránt intézkedtünk.

P. J. A «Vadász Lap» kiadóhivatala Budapest, VIII., Gyöngy-tyúk-utca 13. szám alatt van.

F. I. Nagyobb budapesti vadkereskedő cégek a következők: Aranyossi András, IV., Vámház-körút 2 sz.; Géczy Gyula, IX., központi vásárcsarnok; Konez István, IX., központi vásárcsarnok; Marschall Frigyes, IX., központi vásárcsarnok; Stein Hugó, IX., Tóth Kálmán-utca 8 sz.; Weinberger Vilmos, V., Deák-téri villanyos pavillon. Bécsi cégeket nem tudunk.

Sch. Gy. Az angol módszerű fáczántenyésztésről magyarul nyelvű könyv nincs. Jelenleg a vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola igazgatója: Török Sándor m. kir. erdőtanácsos úr foglalkozik ezzel a kérdéssel. Önt az igazgató úrnak beajánlottuk s ha hozzá fordul, meg fogja kapni a szükséges fölvilágosítást. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

H. V. 1. Hirdetését a beküldött összeg ellenében kétszer közöljük. **2.** Az országos magyar vadászati véd-egyletnél nincs olyan főerdőmérnök, a ki vadörök elhelyezésével foglalkoznék.

E. J. A csendőrök is csak akkor tehetik le az erdőőri szakvizsgát, ha legalább 3 éven át szakadatlanul erdészeti gyakorlati szolgálatban állottak.

D. J. Álláscsereére vonatkozó hirdetését úgy a mint írta, nem közölhetjük; azt, a mit a hirdetésből kihagytunk, levél útján intézze majd el az esetleges jelentkezővel. Írja meg azonban nekünk a címét pontosan, mert lakhelyét nem közölte a levelező-lapon.

ALLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

Erdőőri vagy vadőri állást keres 29 éves, kiscsaládú, erős testalkatú fiatalember, ki öt év óta hasonló alkalmazásban van és a ki négy évig katonai altiszt volt. Jó bizonyítványokkal rendelkezik s állását december vagy január 1-én elfoglalhatná. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (42.)

38 éves, róm. kath. vallású, kitünően szakvizsgázott és jó bizonyítványokkal rendelkező erdész és vadász, a ki egy grófi uradalomban 15 év óta van alkalmazásban, a hol 4000 k. hold erdőt önállóan kezel, megfelelő állást keres. Beszél magyarul, németül és tótul. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (43.)

Józan, megbízható, középiskolát végzett, nőtlen egyén, kitünő szakiskolai és szakvizsga-bizonyítvánnyal, a ki úgy az irodai, mint a külső szolgálat minden ágában jártas, megfelelő uradalmi állást keres. Címe a szerkesztőségénél megtudható. (44.)

34 éves, nős, kiscsaládú, volt csendőrörsvezető, jól szakvizsgázott erdőőr, erdőőri vagy vadőri állást keres. Az erdészeti és vadászat terén kitünően jártas; beszél és ír magyarul és tótul, keveset németül. Címe Ujvári Sándor erdőőr, Szob (Hont megye). (45.)

Erdőőri vagy vadőri állást keres, 29 éves, kiscsaládú, feddhetlen életű, uradalmi vadász, ki jelenleg

egy grófi uradalomban mint fáczános és erdőőr van alkalmazva; az erdészeti és vadászati teendőkben négy évi gyakorlattal bír és jó bizonyítványokkal rendelkezik, jó duvadírtó. Jelenleg felmondatlan állásban van. Czime a szerkesztőségénél megtudható. (46.)

Szakvizsgázott erdőaltiszt, ki az erdészet és vadászat, valamint a mesterséges fáczántenyésztés terén kellő jártassággal bír, újévre megfelelő állást keres. Czime Garai Vendel főerdőőr, Fácánkert, u. p. Tolna. (47.)

Öt évi gyakorlattal bíró erdőőr, ki az erdészet és vadászat terén kellő jártassággal bír, uradalomnál segéderdőőri vagy segédvadászi állást keres. Czime a szerkesztőségénél megtudható. (48.)

24 éves, nőtlen, erőteljes, a fő- és apróvad tenyésztésében, nyílt vadászterületek okszerű kezelésében s a magyar és német nyelvben jártas és tapasztalt egyén, szerény igények mellett pagonyvadászi vagy vadőri állást keres. Czime a szerkesztőségénél megtudható. (49.)

Vadászi állást keres, 25 éves puskaműves és kiszolgált katonai fegyvermester, a ki a fegyverek javítását, belövését és töltények készítését érti. A magyar, német és horvát nyelvet szóban és írásban bírja. Czime Korosits József, Fiume (Plasse Scurigina 124 sz.). (50.)

28 éves, róm. kath., nőtlen, kiszolgált csendőr, erdőőri, erdőlegényi, esetleg vadőri állást keres. A vadászat terén kitűnően jártas. Beszél magyarul és románul, ír magyarul. Czime Molnós Sándor, Arad (Lövész-u. 4/a szám, 5. ajtó). (51.)

Állást keres, 30 éves, róm. kath. vallású, szakvizsgázott erdőőr, ki katonai kötelezettségének eleget tett, az erdészet, vadászat és vadtenyésztésben kellő jártassággal bír és kisebb gazdálkodást is elvezetne. Czime a szerkesztőségénél megtudható. (52.)

A nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületében szolgáló II. oszt. erdőaltiszt, állomást cserélné egy a lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében szolgáló kartársával. Czime a szerkesztőségénél megtudható. (53.)

Erdőlegényi állást keres kifogástalan magaviseletű, 23 éves, erős testalkatú, három középiskolát végzett, magyarul, németül és tótul beszélő egyén. Levelek, a fizetés megjelölése mellett: Hegedüs Imre, Dunaegyháza (Pest megye) címre kéretnek. (54.)

Erdőőri állást keres 27 éves, róm. kath., nős, kiscsaládú, szakiskolát végzett és szakvizsgázott erdőőr, a ki négy évi gyakorlattal bír, beszél magyarul és kevésbé románul. Állását bármikor elfoglalhatná. Czime a szerkesztőségénél megtudható. (55.)

HIRDETÉSEK

Erdőőr

ki fáczántenyésztésben is gyakorlott, felvidéki uradalomba kerestetik. Magyar és tót nyelv bírása szükséges. Jövedelem: havi 80 korona és a szokásos lőpénzek, naponta két liter tej, szabad lakás, egy hold föld és két öl tűzifa. Írásbeli ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal (melyek nem adatnak vissza) «Erdőőrajánlat» czímen e lap kiadóhivatalába küldendők. (4.III.2.)

A bulcsi uradalomhoz tartozó erdészetnél **három erdőőri állás** van üresedésben. Folyamodók küldjék be bizonyítványmásolataikat «Bulcsi uradalom» czímére, u. p. Birkis. Fizetés megállapodás szerint. Az állás azonnal elfoglalandó. Román nyelv tudása előny. (5.III.2.)

A brassói m. kir. állami erdőhivaltól.

1911. évi 394. eh. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Brassó vármegyei X-ik számú zajzonvölgyi és XIII-ik számú tömös-völgyi őrzjárásokban üresedésben levő egy-egy II-od osztályú erdőszolgai állásra ezennel pályázat nyitattik.

Javadalmazás: 440 korona évi bér, 36 korona ruha-átalány, 48 korona lakbér és 12 ürm³ kemény bükk-tűzifa, házhoz szállítva.

Nyugdíjintézmény fennáll.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy Brassó vármegye közig. erdészeti albizottságához címzett, sajátkezüleg írt kérvényüket, erkölcsi bizonyítvánnyal, keresztlevéllel, erőteljes, ép testalkatukat, jól látó-, halló- és beszélőképességüket igazoló orvosi bizonyítvánnyal és esetleg eddigi szolgálatukat igazoló okmányokkal felszerelve a «Brassói m. kir. állami erdőhivatal»-hoz f. évi november 20-áig nyujtsák be.

Brassó, 1911. évi október hó 9-én.

(6.) **M. kir. állami erdőhivatal.**

Jó és helyes írású, nőtlen erdőőrt keresünk.

(7.) **Erdőgondnokság, Biharsályt.**

591/1911. szám.

Pályázati hirdetmény.

Sopron vármegye tekintetes közigazgatási erdészeti bizottságának megbízása alapján a fertőféregyházai kerületi erdőőri állásra 800 korona évi összfizetéssel ezennel pályázatot hirdetek.

Pályázhatnak az erdőőri állásra 24 évet betöltött és 35 évnél nem idősebb szakvizsgázott erdőőrök.

A folyamodók kérvényei sajátkezüleg irandók és 1911. év november hó 23-ig az alanti hivatalhoz adandók be.

A kérvényhez csatolandó: 1. erdőőri szakvizsgabizonyítvány, 2. keresztlevél, 3. orvosi bizonyítvány, 4. szolgálati bizonyítvány, 5. erkölcsi bizonyítvány. A magyar nyelvnek szóban és írásban való tudása elengedhetetlen kellék, a német nyelv tudása pedig előnyt biztosít a pályázónak, azért a folyamodó kérvényében ezen képességét felsorolni köteles.

A mennyiben szakvizsgázott egyén nem pályázik, jó minősítéssel bíró kiszolgált katona-altisztek és csendőrök kérvénye is figyelembe lesz véve.

Sopron, 1911. évi október hó 21-én.

(8.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Pályázati hirdetmény.

Az állami kezelésbe vett községi erdőknél Nagyküküllő vármegyében Datk község székhelyvel megüresedett II-od oszt. erdőőri állásra 600 kor. évi fizetés, 120 kor. lakáspénz, 80 kor. tűzifa és 24 kor. legelőváltás mellett pályázat hirdtetik.

Pályázó életkorát, feddhetlen előéletét, az erdőőri szakvizsga letételét, eddigi alkalmazását és egészségi állapotát igazolni köteles. Sajátkezüleg írt és a közigazgatási erdészeti bizottsághoz címzett bélyeges kérvények 1911. évi november hó 20-ig a segesvári m. kir. állami erdőhivatalnál okvetlen benyújtandók.

Segesvár, 1911. évi október hó 19-én.

(9.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

564/1911. szám.

Pályázati hirdetmény.

A pilisszentkereszti kir. közalapítványi erdőgondnokságnál megüresedett s évi 500 kor. szegődménydíjjal, évi 100 kor. lakpénzzel s évi 12 ürm³ vegyes kemény I. oszt. dörongtűzifajárandósággal javadalmazott erdőlegényi állásra pályázat hirdtetik.

A sajátkezüleg írt, egykoronás bélyeggel ellátott s a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz címzett kérvények f. évi november hó 15-ig alulírott erdőgondnokságnál nyújtandók be.

Ezen állásra csak nőtlen egyének pályázhatnak s a kérvényhez csatolandó az ép és erős testalkatot igazoló,

vármegyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvány, keresztlevél, erkölcsi bizonyítvány és a végzett tanulmányokról szóló okmányok. A magyar nyelv tökéletes birása feltétlenül megkívántatik.

Pilisszentkereszt, 1911. évi október hó 23-án.

(10.) *A kir. közalap. erdőgondnokság.*

Vadóri állást keres, az összes vadászati teendőkből jártas egyén, ki az angol mesterséges fáczántenyésztésben kitűnő tapasztalattal bír. Fáczántelepét is elfogad. Címe a kiadóhivatalban.

(11.11.1.)

1911. évi 92,750. szám.

Tölgyfaeladás az erdőben tövön.

A zsarnóczai m. kir. erdőhivatalhoz tartozó garamrévi, geletneki, selmeczbányai, jalnai és szélaknai erdőgondnokságok kerületében az 1911—1912. években való kihasználásra kijelölt 10,633 drb 158,920 korona becsértékű tölgyfa és cserfa 10 eladási csoportra megosztva zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok, melyek 1911. évi november hó 22-én délután 5 óráig nyújtandók be Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatalnál, november hó 23-án délelőtt 10 órakor fognak az erdőhivatal tanácsstermében nyilvánosan felbontatni.

Árverési és szerződési feltételek, a faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, ajánlati űrlapok és boríték a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1911. évi október hó 14-én.

(12.) *M. kir. földművelésügyi miniszter.*

1911. évi 6421. szám.

Tűzifaeladás.

A besztérczebányai m. kir. erdőigazgatóságához tartozó zólyomi és erdőbádonyi erdőgondnokság kerületében termelt és a tö mellett sarungolt 6038 ürm³ bükk és cser, 4299 ürm³ tölgytűzifa vágásonként 14 eladási csoportra megosztva zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

Az ajánlatok legkésőbb 1911. évi november hó 14-én délután 1 óráig nyújtandók be Besztérczebányán az erdőigazgatóságnál és november hó 15-én délelőtt 10 órakor fognak Zólyomban a m. kir. erdőgondnokság irodájában nyilvánosan felbontatni.

A faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása, árverési feltételek, ajánlati űrlap és boríték alulírott erdőigazgatóságnál szerezhetők be.

Besztérczebánya, 1911. évi október hóban.

(13.) *M. kir. erdőigazgatóság.*

114,079. I. B-1. szám.

Tüzifa-eladás a soborsini vasúti farakodón.

A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó soborsini vasúti farakodón készletezett következő tűzifa-választékok kerülnek eladásra:

I. csoport.

130 ürm³ bükk és gyertyán hasábtüzifa,
1148 ürm³ vegyes vastag dorongtüzifa,
476 ürm³ vegyes vékony dorongtüzifa.

Kikiáltási ár: 7278 korona 40 fillér.

Bánatpénz: 750 korona.

II. csoport.

90 ürm³ lágyszasábtüzifa,
80 ürm³ II. oszt. bükk és gyertyán hasábfá,
40 ürm³ II. oszt. tölgy és gyertyán hasábfá,
1364 ürm³ vegyes vastag dorongtüzifa.

Kikiáltási ár: 6738 korona 20 fillér.

Bánatpénz: 680 korona.

Mindegyik csoportra külön, vagy egy lapon, de csoportonként való megosztással teendők az ajánlatok, a melyek f. évi november hó 13-ika délutáni 5 órájáig nyújtandók be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, a hol is azok november hó 14-én d. e. 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

Ajánlati űrlapok és boríték, valamint a versenytárgyalási feltételek a lippai m. kir. főerdőhivatalnál és a tótváradai m. kir. erdőgondnokságnál megszerezhetők.

Budapest, 1911 október hóban.

(14.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

92,840. I. B-1. szám.

Tölgyfatörzsek eladása.

A nagybányai m. kir. erdőhivatalnál zárt írásbeli ajánlatok útján megtartandó nyilvános árverésen eladás alá kerül a kapnikbányai erdőgondnokság D. g. o. (Sándorfalu) három tag 33. számú, hat tag 46. és 48. számú erdő-részleteiben 4675 kat. hold területen az 1911/12. évek telén kijelölt és folyószámmal ellátott 1350 drb tővön álló tölgyfa.

Kikiáltási ár: 45,635 K. Bánatpénz: 4500 K.

A zárt írásbeli ajánlatok f. évi november hó 27-ike délutáni 5 órájáig nyújtandók be a nagybányai főerdőhivatalnál, a hol is azok november hó 28-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan felbontatni fognak.

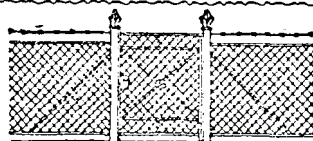
Az árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boríték a nagybányai m. kir. főerdőhivatalnál megszerezhető.

Budapest, 1911 október hóban.

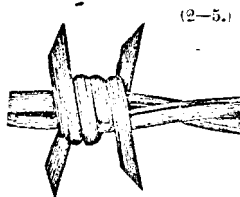
(15.) **M. kir. földművelésügyi miniszter.**

Vadaskertsövények

a legjobb drótanyagból, továbbá kertsövények, tennispályák, baromfiudvarok

Alpenländische Drahtindustrie

(2-5.)

Ferd. Jergitsch' Söhne

WIEN,

V 1, Wienstrasse 45, Telephon 9583,
Graz, Göstinger Maut und
Klagenfurt Postfach 263.

195. számú képes katalogus ingyen és bérmentve a legközelebb eső irodából.

Uri ruhák készítéséhez való

jó brünni posztót és Lodent

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn

Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

A gyárból való közvetlen bevásárlás nagy előnnyel jár.

Dús mintagyűjtemény az őszi és téli évszakra, megtekintésre bérmentve. — Magyar levelezés.

(I. VI. 5.)

Előjegyzéseket

elsőrendű minőségű

fajtiszta kocsányos és kocsánytalan
tölgymakk és csermakk

valamint elsőrendű minőségű

jegenyefenyőmag

és vadetetésre alkalmas vadgesztenye

őszszel való szállítására kér

STAINER GYULA

cs. és kir. udv. szállító, magyar magpergető gyára

KÖRMEND, Vas megye.

(3.IV.4.)

HIRDETÉSEK felvételnek a kiadóhivatalban
Budapest, V., Alkotmány-u. 6.